Ч. 129 Субота 12 (24) червня 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостьвах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45

Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(З угорского сойму. — Новий кабінст француский. — Вісти з Трансвалю.)

Угорский сойм радив вчера дальше над новими предложенями угодовими. По промові опозицийного посла Сіная, що остро виступив против угоди, забрав голос президент міністрів Кольоман Сель і у відповіди попередним бесідникам опозицийним заявив, що справи митової спільности не можна оцінювати із становища політичного. Угорщина в ніякий спосіб не дасть ся позбавити права утвореня самостійного округа митового, але то право в законі точно очеркнене. Впрочім коли би навіть заведено окремий угорский митовий округ, то й в такім случаю мусіла би Угорщина заключити з Австриєю якийсь торговельний договір, що мусів би опирати ся на увзглядненю обопільних інтересів. Президент міністрів вірить, що австрийский промисл відчув би сильнійше і глубше зірване спільности митової, як угорске рільництво. Однако в новій угоді старано ся увзглядпити рівномірно інтереси обох половин монархії. Угода обіймає також чимало уступок для Австриї. Страти, які потерпить Угорщина із знесеня обороту млива, дадуть ся відбити відповідними адміністрацийними зарядженями. Бесідник відпирає закид, немов би теперішне предложене противило ся законови з 1867 року. Також гадка, що угоди не можна заключити на чотири роки, хибна. Досить вказати на договір, заключений з Росиєю первістно на час від 1887 до 1891 р. а відтак продовжений. Дальше констатує Сель, що справу банкову полагоджено після давнійших умов і взагалі нова угода не обіймає нічого такого, чого би не було вже в попередних угодових предложенях і що приготовили попередні правительства, котрим припадає виключна заслуга тих всіх користий, які запевнює нинішна угода. Вкінци висказує президент міністрів жаль, що ще не прийшло до оконечного заключеня угоди і просить аби сойм приймив предложеня, котрі забезпечують права народу і хоронять інтереси краю. — Бесіду Селя приймила більшість палати дуже прихильно. По промові міністра забрав голос опозицийний посол Барта і заявив в імени опозициї ще раз, що буде голосувати против угоди.

Вкінци удало ся у Франциї зліпити новий кабінет. Як доносять нинішні телеґрами, Вальдек-Руссо порозумівши ся з своїми політичними прихильниками зложив кабінет в той спосіб, що сам обіймив теку міністра справ внутрішних, а міністром справ внішних став знов Делькассе. Міністерство війни обіймив ґен. Ґаліфе, маринарки Лянесан, судівництва Моні, скарбу Кейлян, торговлі Мілльеран, просьвіти Леіґе, кольоній Декре, рільництва Дюпю (инший, не дотеперішний президент міністрів) а робіт публичних Боден. Нові міністри мають зібрати ся нині по полудни на нараду під проводом Любета. Як кажуть, першою річию нового міністерства має бути виступлене против поодиноких ґенералів, що в слові і письмі нарушили войскову дисципліну. — Між послами не найшов склад нового кабінету надто прихильного принятя, бо монархісти невдоволені з міністрів Мілльеранда і Бодена, що суть социялістами, а знов партиї национальний і деяким социялістам не подобає ся ґен. Ґалліфе.

Відносини між Анґлією і Трансвалем — як ми вже писали — дуже напружені. Бури не хочуть дати напливовій людности таких політичних прав, яких для них домагає ся Анґлія і то може дуже легко бути причиною війни. Не лиш Анґлійці, але й Бури роблять воєнні приготовленя. І так St. James Gazette доносить, що на случай війни з Анґлією, команду над Бурами обійме ґен. Жуберт. В такім случаю він ударить на анґл. кріпость Чемберлі, займе диямантові поля і знищить зелізницю до Капштаду. Бури чують ся так сильними, що в данім случаю готові ударити навіть на Капштад. З Йоганесбурґа утікає нарід цілими масами. Правительство Капштаду вислало до Чемберлі тяжкі армати для оборони того міста.

Новинки.

Львів дня 23-го червня 1899.

— **Іменованя.** Краєва дирекция скарбу іменувала провізоричних асистентів технїчної контролї скарбової: Йос. Куцьмиду, Алекс. Медера, Юл. Табачиньского і Конст. Василевского сталими асистентами технїчної контролї скарбової в XI. кл. ранґи.

— **П. Міністер судівництва др. Рубер** прибуде до Львова в неділю 25-го с. м. о год. 9·21 вечером. В понеділок зложить візити шефам влас-

7)

О СПАДЩИНУ.

(Повість з анґлійского).

(Дальше).

— Я Вам прочитаю лист тої нещасливої — сказав ґраф — то послідний, який она писала. Она лишила єго в тім готелю, де Ви єї покинули, а котрий відослав єго до Вас. Лист писаний дуже просто, але кождий рядок в нім сьвідчить о зломаним серцю:

„Ти покинув мене Реджінальде, дав доказ, що любов, яку ти колись мав для мене, дійстно вже завмерла. Задля тої любови я пожертвувала всї засади і зірвала всяку звязь. Я зробила ганьбу честній родині і зрадила найлюбійшу, найліпшу подругу, що взяла в опіку бідну дівчину. А тепер ти мене покидаєш і кажеш вертати до моїх старих приятелів, котрі, як кажеш, без сумніву простять мені і в сій гіркій недоли приймуть до себе. Ой Реджінальде, чи ти так зле мене знаєш, що гадаєш, що я би могла показати ся на очи тим любим лицям, що бувало так до мене усьміхали ся, а тепер з відразою відвертали би ся від мене? Ти знаєш, що менї годі туди вернути. Ти лишаєш мене саму одну у великім місті, так чужім для мене, в котрім не знаю нікого, і навіть не питаєш, що зі мною стане ся. Чи сказати тобі, що я гадаю зробити Реджінальде? Ти, що колись так широ, так горячо мене любив — Ти, що клякав переді мною, хоч я була бідною дівчиною скромного роду — ти мусиш знати, яка доля жде твою понехану любку, бо то лиш зовсім слушно і справедливо. Коли я скінчу писати сей лист, то вже буде темно — вже змеркає ся, так, що вже ледви виджу, що пишу. Висуну ся нишком з хати та піду над ту ріку, через котру я тілько разів переїзджала, сидячи разом з тобою в повозї. Ставувши раз на мості серед нічної темряви, зроблю конець всему горю. Вже не буду стояти тобі на заваді; навіть не буду коштувати тебе тих десять фунтів, які ти менї лишив, а котрі я до отсего листу вкладаю. Прости, коли моє серце має гіркий жаль до тебе. Я стараю ся простити тобі — я тобі прощаю! Нехай же Бог милосердний простить менї мої гріхи, як я тобі то прощаю, що ти віддав мене на поталу. *М. Г.*

По прочитаню сего листу настала перерва — мовчане, котрого пан Еверстроґ не важив ся нарушити.

— Другого листу не потребую тобі відчитувати — сказав ґраф — він від молодого чоловіка, котрого добродієм ти був перед дванайцяти місяцями — від молодого і честилюбивого урядника банкового, котрому захотїло ся конче грати ролю великого пана, а котрого найбільша слабість була, що він хотів конче дістати ся в містичні круги висшого товариства. Ти був так ласкав, що прислужив ся тій єго слабости за ціну, яку ти уважав за відповідну для себе, і для власного хісна та на свою власну користь. Ти познакомив того книговодця зі всїма тайнами гри в карти і в біляр. Ти виграв від него гроші — більше гроший, як він мав до програня; а коли ти давнїйше був найсердечнїйшим і найщирійшим зі всїх приятелів, то тепер зробив ся з тебе нараз лютий, неумолимий віритель. Ти вагрозив банковому книговодцеви, що наробиш єму ганьби, скоро він тобі не віддасть то, що програв. Він писав до тебе благаючі листи; ти сьміяв ся з того, що він просив тебе, щоби ти змилував ся над ним, аж наконець єго взяла ся розпука зі страху перед ганьбою і він нарушив гроші тих, котрих хлїб їв, щоби лиш тобі заплатити. Справа викрила ся і твого приятеля та твою жертву засудили до кримінялу і вивезли з краю. Заким він виїхав з Анґлії, написав ще лист до тебе, в котрім тебе благав, щоби ти змилував ся над єго овдовілою матірю, котра через єго ганьбу остала ся без удержаня. Цікавий я, пане Еверстроґ, чи дуже Ви журили ся тим листом. Хотів би я знати, яким способом старали ся Ви дати поміч нещасливій жінці, котра через Вас стала нещасливою?

Молодий офіцир не сьмів піднести очий на свого стрия; сьвідомість вини не дозволяла єму хочби й одним словом оправдувати ся.

— Не маю тобі вже богато що казати — говорив ґраф дальше. — Я був для тебе добрий як рідко хто для свого своїка. Я любив тебе задля брата, що на моїх руках віддав духа Богу, задля тої, що менї була ще дорожшою як одніcенький брат, — задля тої, котру ми оба любили, а котра вибирала межи нами обома та вибрала молодшого і біднїйшого брата а посідала прихильність і поважане старшого аж до самої єї смерти. Я любив твою матір,

тий, а відтак буде уділяти авдиенциї і відвідае суди львівскі. Ві второк рано огляне карні заведеня, а по полудни о год. 3·31 виїде до Щирця, звідки по відвіданю тамошного суду поверне до Львова. В середу навідае ся до повітових судів в Ходорові. Бурштині і поїде до Станиславова. В четвер рано відвідае окружний суд станиславівский і уділяти буде авдиенциї, пополудни виїде до Коломиї і оглянувши тамошний суд виїде до Чернівців. В пятницю зложить візити черновецким шефам властий кравних, уділяти буде авдиенциї, відвідае суди, а з полудня виїде до Садагури. В суботу відвідае суди повітові в Гатнїй, Кімполюнзї і Дорвавартрі, — в неділю окружний суд в Сучаві, — в понеділок суди повітові в Іцканах, Гадікфальві і Радівцях, — ві второк в Заставній і Кіцмани, а пополудни о 2-ій годині прибуде до Заліщик. В середу по звіданю суду в Заліщиках виїде повозом до Тлустого, потім до Чорткова, звідтам зелїзницею до Копичинець, а о год. 6·10 прибуде до Тернополя. В четвер відвідае окружний суд тернопільский, а о годинї 11·40 виїде з Тернополя і не задержуючи ся вже у Львові, від'їде до Відня.

— В справі видаваня знижених поворотних білетів зі Львова до Янова, оповіщуе ц. к. Дирекция зелїзниць: Почавши від 22-го червня до 15 вересня 1899 буде видавати ся щоденно знижені білети поворотні зі Львова (дворець головний) взглядно зі стациї Львів-Клепарів до Янова по 1 кор. 64 сот. за II. клясу, а 82 сотиків за III. клясу, подібно як заведені вже такі білети для їзди в неділї і сьвята. — Згадані білети мають важність на один день і управняють до їзди в будні дни в напрямі до Янова, виключно поїздом ч. 3255, відходячим зі Львова о год. 3·15 по полудни, а до повороту з Янова того самого дня поїздом ч. 3258, відходячим о год. 8·06 вечером.— В неділї і сьвята будуть видавані такі білети і дальше через цїлий рік, з важностию для їзди в напрямі до Янова всїми поїздами особовими, а для їзди поворотної того самого дня поїздами ч. 3256, 3258 і 3260 відходячими з Янова о 6·44, 8·06 і 9·30 вечером.

— Іспит зрілости в II. (нїмецкій) гімназиї Львові відбув ся в днях від 12—16 червня під проводом професора університету дра Твардовского. До іспиту приступило 26 учеників публичних і 1 привaтист. Між тими сїдало 6 Русинів: Дудиньский Роман. Заяць Юліян, Кічура Мелетий, Лакуста Михайло, Лучків Віктор і Пилипец Петро. Всї они здали з добрим успіхом, а Лучків і Заяць з відзначенем. З прочих здали Берльштайн Яків, Візер Гнат, Зонер Едвард, Ґольдман Йонас, Ґро Герман, Ґрудер Мендель, Кутеп Аврам, Лявфер Яків, Мавтнер Ґустав, Папе Станислав, Прох Адольф, Рапапорт Ляйб, Шімак Фридрих, Шпісбах Йосиф, Шпрінґер Ґустав, Тон Давид і Тон Яків (з відзн.) — 4 ученикам позволено доповнити один предмет по вакациях.

— Обжалований о убийство Мартин Ковальчук, селянин з Хлопятина, що — як ми вчера писали — ставав перед львівским судом присяжних, увільнений, бо судиї признали, що убив свого тестя Матвійчука в обороні власного житя.

— Страшна буря лютила ся сеї ночи в Ярославщинї. Буря засягла великий простір аж під Радимно. В селї Тивоня під Ярославом грім ударив в двірску шопу, в котрій спали робітники; шестеро людий поразив, шопа сама не потерпіла ушкоди. В ночи візвано лікаря з Ярослава, котрий прибувши до Тивонї, застав двох людий неживих, а чотирох тяжко попарених. З тих для двох нема нїякої надїї на удержане житя.

— Самоубийство. З Бродів доносять, що дня 20-го с. м. на зелїзничій стациї в Ожидові перед надходом поїзду кинув ся на шини в самоубийчім намірі тесля Олекса Василь Кишая і погиб на місци. Причина того самоубийства доси незвістна.

— Страшна месть. В Канзас в Сполучених Державах розбирав недавно суд справу 18-лїтної індийскої дївчини, що в страшний спосіб пімстила ся на своїм зрадливім любовнику. Просьбами намовила свого невірного любовника Осипа Ріяна, щоби ще раз зайшов до еї шатра, де подала ему усипляючий напій, змішаний з вином. Відтак привязала его за руки і ноги до крісла, крісло поставила до шафки, в горішній дошцї зробила отвір, принесла води і зачала пускати воду каплями на голову сплячого. Робота та тревала 10 годин і жертва пімсти закінчила житє. Суд не могучи дати віри, щоби така молода дївчина могла допустити ся такого рода поступку при здоровім розумі, віддав еї під лїкарску обсерваторию.

— Зловлений пташок. Зелїзницею з Черновець до Львова приїхав оногди черновецкий академик Євген Пігуляк. Полишивши в ждальни валїзу і два пудла з річами, удав ся до реставрациї. Тимчасом в ждальни скористав з того его товариш подорожи Фран. Квятковский і з своїми річами забрав і всї річи Пігуляка. Академик в роспуцї дав сейчас знати поліциї і почала ся погоня за злодієм, Серед того Квятковский заїхав собі до готелю „під медведем“ при улици Казимирівскій, а переглянувши річи товариша подорожи, вийшов на місто. Коротко погостивши в цукорни Вербицкого забрав одному з гостий лїтне пальто. Вернув до готелю і почав збиратись в дальшу дорогу, та серед того зробив ему візиту поліцийний агент. При ревізиї знайдено всї річи Пігуляка та й богато иньших. Показало ся, що той панич уже два рази сидїв за крадїж в криміналї: раз два а другий раз три роки, а тепер від кількох уже місяців крав пальта по каварнях і реставрациях львівских.

— Найдена згуба. Із згубленої оногди купцем Зільбером з Кристинополя суми 2700 зр., найшло ся 2000 зр., з котрих найшли М. Шор 700 зр., а М. Штольц 1300 зр.. решта пропала. М. Шор сам зголосив ся в поліциї і віддав згубу, а від М. Штольца відобрав найдені гроші агент поліцийний Ґінсберґ.

— Померли: Саломея з Шанковских Лотоцка, вдова по бл. п. крилошанинї Мих. Лотоцким з Бродів, теща сеніора Ставропигійского Інститута дра Ізид. Шараневича, дня 21 с. м. в Лешневі, брідского повіта, в 78-ім роцї житя; — др. Лопацкий, лїкар міский у Львові.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 23 червня. Урядовий двірский комунїкат потверджуе, що Цїсар дня 27 с. м. возьме участь в торжестві врученя капелюха кардиналови Міссиї. — Цїсар вже встав з ліжка і недуга минула, хоч Цїсар не опускае ще комнати.

Прага 23 червня. Кардинал Шенборн візитуючи дицезию занедужав на запалене легких.

Рим 23 червня. Парлямент відрочений до дня 28 с. м.

Реджінальде Еверстронґ, а коли она в несповна рік по смерти свого мужа померла, присяг я, що еї одинока дитина буде менї як би син дорогою. Я додержав свого приреченя. Мало родичів есть так терпеливих, щоби вибачили за таку шаленість, за яку я вибачив. Але моїй терпеливости прийшов вже конець, моя прихильність остигла, бо тілько разів не знаходила серця; від тепер ми собі чужі.

— Ви чей не говорите того направду, стрийку? — сказав Реджінальд Еверстронґ втиха, але в души взяв его великий страх — мав то внутрішне переконане, що стрий не жартуе.

— Мій адвокат предложить Вам всї подрібности тої грамоти, о котрій я згадав—сказав ґр. Освальд, не зважаючи на благаючий голос свого братанича. — Та грамота забезпечить Вам річно двіста фунтів. Маете перед собою войскову кариєру і ви ще молоді, щоби спокутувати минувщість — бодай в очах сьвiта, хоч не супротив Бога. Коли гадаете, що Ваш полк на Ваші средства за дорогий, то я би Вам радив перенести ся до лінїї. А тепер, пане Еверстронґ, бувайте здорові.

— Алеж ґрафе Освальде — стрийку — мій любий стрийку — чей же мене не відопхнете так від себе — Ви —

Ґраф задзвонив.

— Двері — для пана Еверстронґа — сказав він до слуги, котрий на его знак увійшов до комнати.

Молодий мужчина встав споглядаючи недовірчиво на свого стрийка. Єму не хотїло ся вірити, щоби вся его надія зовсїм щезла, щоби стрий его дійстно вирік ся і збув его жебраниною, котра в его очах видавала ся таки мізерною.

Але лице ґрафа Осьвальда не показувало і слїду якоїсь надїї. І маска з каменя не виглядала би студенїйше.

— Бувайте здорові, ґрафе — сказав Реджінальд голосом, котрий аж дрожав від придушеної злости.

Він не міг нїчого більше сказати, бо в комнаті був слуга а він не хотів покорити ся перед тим чоловіком, котрий в нїм видів доси спадкоємця ґрафа Освальда Еверстронґа. Він взяв капелюх і палицю, поклонив ся ґрафови і вийшов з комнати.

Але на дворі, поза палатою показав вже Реджінальд безмежну злість по собі.

— Він ще того пожалуе — сказав він голосно сам до себе. — Аби знав; хоч і як він богато може, а таки пожалуе, що зробив ужиток з своеї власти. Як коли-б я вже не досить натерпів ся, як коли-б блїде, повне докорів лице тої дївчини не переслїдувало мене безустанно від тої хвилї, коли я еї покинув. Але як міг той лист дістати ся в руки мого стрия? Той падлюка, Лястон, мусїв его викрасти із мести, що я его відправив.

Він зайшов в найсамотнїйшу часть парку і положив ся там на лавку а поклавши лице на заложені руки став думати. Так лежав він цїлими годинами а студений мартовий вітер свистав поміж безлистими деревами над его головою, підчас коли сіре сьвітло мрачного дня вже змеркало ся. Минула вже була сема година, і ліхтарні в Піккаділї сьвітили ся ясно, коли він дрожачи від студени встав і вийшов з парку.

— Чи менї уважати себе за богача — з моею войсковою платнею і чверть річними пятьдесяти фунтами — замуркотів він сам до себе і усьміхнув ся гірко; „а коли би менї здавало ся, що при кавалериї за дорого, то вступати менї до лінїї — вступати до піхоти і виставляти ся на маловажене всїх моїх давних знакомих. Та не туди, ґрафе Еверстронґ. Ви мене виховали на шляхтича, отже позістану шляхтичем, аж до послїдної хвилї, все одно, хто за то буде платити. То нїби легко менї виречи ся; але ми ще не покінчили з собою.

ГЛАВА ЧЕТВЕРТА.

Із самого споду.

Коли братанич вийшов, ґр. Освальд Еверстронґ сів засумований і задумав ся глубоко; наконець прокинув ся з тої сумної задуми і сказав собі на голос: Богу дякувати, що вже минуло ся; моя рішучість перемогла і звязь розірвана.

Ґраф Освальд поробив всякі приготовленя, щоби по полудни виїхати з Льондону. Він поїхав до ґрафства Йоркшір до своеї посїлости Райюгем. Під ту пору не було ще в тих сторонах зелїзниці а ґраф їздив длятого звичайно своїм власним возом, до котрого запрягано почтові конї. З Льондону в далеку сторону ґрафства на півночи треба було їхати досить довго, звичайно два або й три днї.

Ґраф Освальд виїхав із столиці в годину по розмові з Реджінальдом Еверстронґом. Була десята година, коли він станув на першій стациї своеї подорожи, в досить значнім, рухливім місті при великім північнім гостинци. Відколи виїхав з Льондону, міняв кілька разів конї і уїхав значний кусень дороги. Він заїхав до одного найбільше знаного в місті готелю, де задумав переночувати. З вікон комнати було видко простору, отверту торговицю, котра вечером була ясно осьвітлена і на котрій роїло ся від людий. Ґраф Освальд придивляв ся вдивованому тому оживленому образови, коли послугач поспускав заслони в довгих вікнах.

— У вас нинї якийсь великий рух — промовив ґраф.

— Та великий; був ярмарок, на худобу. А може не хочете, щоби заслони були поспускані. Може по вечері схочете дивити ся на місто.

— Дивити ся? — О нї! Спустіть заслони.

Послугач вийшов, щоби чим скорше замовити для гостя вечерю.

Переписка зі всіми і для всіх.

Оповістки.

— „Да сьвятить ся імя твое“, молитвословець для молодіжи (окремо для хлопців а окремо для дівчат) уложив О. Е. Омелян Козаневич, Ерємонах Чина сьв. В. В., катихит шкіл народних. Накладом видавництва побожних книжок Чина сьв. Василия В. в Жовкві. Дуже хороший сей молитвословець а зі взгляду на шкільну молодіж практичний, призначила кр. Рада шкільна для дітий шкільних. Ціна неоправленого 20 кр.; оправлений в полотно з марморовими берегами і золоченим заголовком 25 кр.; в полотні, з золотими витисками і червоними берегами 30 кр.; в скірці з золотими витисками і золоченими берегами 60 кр.

— Маю на продаж фейлетони „Народ. Часописи, а іменно повісти: „Бен Гур“, „Послідний з Могіканів“, „Шпігун“, „Остров з закопаними скарбами“, „Кума журба“, „Горбатий“, „Мамин син“, „На Згарищах“, „Пригоди доктора Гольмеса“. — Ю. Захарясевич, в Заболотівці, почта Улашківці.

Т. Коч. в Нач.: Се дуже красно, що ви завели у себе в школі касу ощадности для дітий; єсть се доказом, що Ви чоловік, котрий не лякає ся труду і думає о тім, що доброго завести би в своїй школї. Мимо того дописи Вашої в сім напрямі не можемо помістити, позаяк не хочемо пропаґувати гадки закладаня по школах кас ощадности. А що Ви взиваете нас навіть, щоби ми над сею справою застановили ся, то й зараз скажемо Вам наш суд в сій справі опертий на досьвідах зроблених у Відни, де людність може трохи богатійша, як у нас не кажемо вже по наших селах, але хоч би й по містах. Насамперед ми тої гадки, що педаґоґія не повинна ніколи переходити анї в моду анї в шпорт. Педаґоґія повинна бути тим чим, — що так скажемо — Бог єї сотворив, природним вихованем без тих що так скажемо, штучно видуманих і придуманих способів і цїлий, котрі хоч і мають якесь значінє, але остаточно в дальших наслідках доводять до зовсім чогось противного як то, чого хотїло ся осягнути. Так н. пр. уважаємо забави шкільні за щось такого, що веде до шпорту, а шпорт знов за щось такого, що руйнує людий а відтак і цілу суспільність. Не обтяжайте молодежи не кажемо наукою але системою, дайте свобідно побавити ся кождій дитині а буде се здоровійше і для самої дитини і лекше на кишені родителів, громад і краю. Може хлопець менше буде знати викручувати ся, і ставити ся в позиції, але за то й менше буде єго кортїти їздити на колесі і т. п. а за то пукаючи собі забави більше в природі, буде може й більше сильного характеру. Подібно думаємо і о шкільних касах ощадности. То єсть мода, яка витворила ся у великих містах, промислових центрах, де єсть много богатих людий, котрі своїм дітям визначають місячну пенсию н. пр. по 1 або 2 зр. або що дня дають по кілька крейцарів на то, щоби они мали за що купувати собі ласощів. Щоби же тоті діти через нерозвагу своїх родителів не хорували, об'їдаючись нараз ласощів, або щоби гроший тих не уживали ще на щось гіршого, то опікуни і учителї (а треба знати, що по великих містах віддають богатші люди своїх дітий до пансіонів або приватних шкіл хоч мешкають таки в місті, а то длятого, щоби мати дома спокій і вільну голову та час на шпорт і до театру), на котрих спочиває одвічальність, заводять каси ощадности. За се спасибі' і вдяка, бо то добродійство для дітий і средство против дурних та байдужних родителів. Чіпати ся однакож сего способу без потреби, значить ся, робити моду. Щоби щадити, треба мати чогось подостатком, а щоби щось мати, треба щось продукувати, виробляти. Дитина не продукує нічого, отже нічого не має, а коли нічого не має, то й не має що щадити. Могла би щадити хиба лиш ті гроші, які їй дають дома, або які би сама забирала (!) О скілько ми наш край знаємо, особливо же села, то не ма звичаю, щоби родителї або опікуни давали дітем гроші на страту, хиба дають їх до школи на потреби. Жадати же, щоби давали дітем умисно до шкільної каси, значило би ужпити примусу — особливо на біднійших — або лишати одних без ощадностий отже пятнувати їх бідностою а збирати другим ощадности і робити їх вже в школї богачами супротив других. Чи то було би педаґоґічно? А преці неодна бідна дитина виходить на богача, длячогож вже шкільною касою ощадности значити єї бідноту і викликувати з одної сторони зависть. з другої гордість? А преці школа має тисячні способи учення правдивої ощадности — не лиш самого збиваня гроший, чим було би поправді складанє гроший в касі ощад. Нехай школа учить дитину шанувати н. пр. одежину, книжку, зошит, бо то правдива ощадність, нехай учить цінити час, бо час то гроші; нехай учить дитину як собі самій порадити, бо спосіб в роботі заощаджує труди і видаток. Ото правдива ощадність, котрої кінцем єсть складанє гроша. Нехай школа не жадає, щоби діти купували зошити з фабрики, аж на пів міліметра однаково великі в однакових окладинках, однаково і то ще може сино або червоно поліньовані. Хтось скаже може що то порядок а ми скажемо, що то неправда; то шабльона, то система, може дуже вигідна для фабрикантів, книгарів, видавців, накладців, авторів, крамарів і т. п. але не для дітий і їх родителів. То не педаґоґія. Нехай школа учить дитину замість за 10 кр. купувати один зошит, зробити собі за ті самі гроші два зошити власноручно. А хоч би й один навіть менше догідний і красний, то все ще буде більший хосен, бо дитина притім научить ся сама собі радити, само собі то робити, що їй потреба а не буде опісля чекати, щоби їй все давано готове під ніс. Огее і богато дечого иншого єсть після нашої гадки правдивою ощадностию, як-раз тою, котра має правдиве значінє педаґоґічне і котрої школа не повинна спускати з ока. Все инше єсть модою і шпортом. А відтак, як гадаєте? чи кождому учителеви схотїлоби ся записувати цїлий рік ощадности н. пр. 50 дітий? А як дітий буде 80 або 100? То хиба їм держати окремого касиєра. То все красно говорить ся в теорії але практика не всюди показує ся дійстно практичною, хоч би й одному як н. пр. Вам, могло щось удаги ся. На сїм кінчимо сей все-таки інтересний не лиш для учителів але й для родителів темат, а Вас просимо вибачити, коли як-раз із наведених повисше причин не хочемо пропаґувати гадки заводженя шкільних кас ощадности.

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

Вже була давно минула одинайцята година, а ґраф Освальд сидів все ще задуманий коло вікна, аж нараз розбудив его з задуми голос якоїсь женщини, що співала на долині на торговици. Улиці були вже від якогось часу пусті, крами позамикані, сьвітла з виімкою деяких слабо сьвітячих ліхтарень, погашені. Все притихло, лиш чистий і дзвінкий голос сьпівачки лунав серед ночи.

Ґрафови Освальдови було не до того, щоби слухати якоїсь уличної сьпівачки. Голос, котрому удало ся пробудити его із его сумовитої задуми, мусів, видко, бути якийсь незвичайний.

Та й дійстно був то якийсь незвичайний голос, такий який лиш рідко коли можна почути поза мурами італїяньскої опери. Повний і чистий та мельодийний, добирав ся той голос слухаючому аж до самої глубини серця. То, що тота вандрівна сьвівачка співала там на долині, була собі найзвичайнїйша із всіх баллляд — „Старий Робін Ґрей“.

Коли ґраф Освальд сидів так і слухав тої звістної пісні, забув на свою гризоту, на своє обурене — забув на безхарактерність свого братанича, забув на все, а чув лиш голос тої, що на опустїлій торговици співала попід вікнами.

Склянні двері комнати, де сидів ґраф Освальд, виходили на балькон; він відсунув засувку і вийшов на холодний нічний воздух. Аж ось побачив він якусь женщину, що утомленим непевним кроком ішла по бруку. Незадовго побачив, що она як би хитала ся, як би вже не могла іти дальше. Відтак поступила ся ще кілька кроків і наконець ослаблена упала під якимись дверми.

Він вже не міг вистояти на бальконі. Вернув назад до комнати, вхопив чим скорше капелюх і побіг сходами в долину. Як-раз мали вже замикати гостинницю на ніч, і служба готелева видивила ся, коли ґраф Освальд вибіг попри ню на улицю.

На торговици не було нікого. Ґраф видів темну жіночу постать все ще в тій самій поставі, в якій побачив єї, коли она ослаблена упала під двері.

Він побіг на то місце, де упавша лежала і нахилив ся над ню. Руки єї лежали зложені на камени а головка спочивала на руках.

— Чого Ви тут лежите? — спитав ґр. Освальд лагідно.

Було в єї постати щось такого, що єму казало здогадувати ся, що сьпівачка ще молода, хоч він єї з лиця не видів.

Она підняла поволи голову і глянула на того, що говорив до неї.

— А деж я мала піти?— спитала она гірко.

— Ви-ж не маєте хати?

— Хати! — повторила молода особа. — Я пане не мала ніколи щось такого, що такі пани, як Ви, називають хатою.

— А кудиж підете нині?

— На поле — до якоїсь порожної шопи, коли знайду таку, що двері від неї не замкнені, так, що зможу влізти до неї. Я співала цїлий день та не заробила навіть на стілько, щоби заплатити собі нічліг.

Місяць в повни осьвітив ясно лице молодої дівчини. При тім сріблавім сьвітлі побачив ґр. Освальд, що она дуже красна.

— Та чи від давна Ви так жиете? — спитав він по хвили.

— Цїлісеньке моє жите то одна безконечна нужда — відповіла улична сьпівачка.

— А від колиж Ви співаете на улицях?

— Сьпіваю від двох літ по краю, не все лиш на улицях. Якийсь час належала я до товариства, що їздило з будою і показувало штуки. Але властителька тої буди була недобра на мене і я покинула буду. З тої пори ходжу від місця до місця. Сьпіваю на ярмарках а в торгові дні і на улицях.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Краховецкий

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера — (Телефона число 569).